

TUỆ QUANG 慧光 FOUNDATION <http://www.daitangvietnam.com>
Nguyễn Tánh Trần Tiễn Khanh & Nguyễn Hiền Trần Tiễn Huyền
Phiên Âm Fri Oct 3 06:30:48 2008

=====

B. S. Trần Văn Nghĩa dịch tiếng Việt

Taisho Tripitaka Vol. 32, No. 1672 龍樹菩薩為禪陀迦王說法要偈
Taisho Tripitaka Vol. 32, No. 1672 Long Thọ Bồ Tát vì Thiên đà Ca Vương thuyết Pháp
yếu kệ

龍樹菩薩為禪陀迦王說法要偈
Long Thọ Bồ Tát vì Thiên đà Ca Vương thuyết Pháp yếu kệ
Bài Kệ tóm tắt bài thuyết pháp của Long Thọ Bồ Tát (Nagarjuna) cho vua Thiên Đà Ca.

宋罽賓三藏求那跋摩譯
Tống Kế Tân Tam Tạng Cầu na bạt ma dịch
Đời Nhà Tống vị sư người Kế Tân Tam Tạng Pháp Sư Cầu Na Bạt Ma dịch ra Hán văn.

禪陀迦王應當知 生死苦惱多眾過
Thiên đà Ca Vương ứng đương tri sanh tử khổ não đa chúng qua
Vua Thiên Đà Ca nên biết rằng Sinh tử, đau khổ, phiền muộn nó sẽ đến

悉為無明所覆障 吾欲為彼興利益
tất vì vô minh sở phước chướng ngô dục vì bỉ hưng lợi ích
cũng tại vì vô minh nó làm chúng ta lâm lạc vì vậy tôi (Long Thọ Bồ-tát) muốn đưa ra
những lời khuyên hữu ích

譬如刻畫造佛像 智者見之宜恭敬
thí như khắc họa tạo Phật tượng trí giả kiến chi nghi cung kính
như là thấy hình vẽ hay tượng của chư Phật Người khôn ngoan phải cung kính thờ lậy

我依如來說正法 大王亦應深信受
ngã y Như Lai thuyết Chánh Pháp Đại Vương diệc ưng thâm tín thọ
Nay tôi (Long Thọ Bồ-tát) dựa vào chánh pháp của Đức Phật Như Lai để thuyết giảng cho
Vua nghe, xin Vua hãy thành tâm tin và thọ trì.

汝雖先聞牟尼言 今若聽受轉分別
nhữ tuy tiên văn Mâu Ni ngôn kim nhược thính thọ chuyển phân biệt
Vua hãy nghe lời của Đức Phật Thích Ca Mâu Ni xin Vua hãy nghe và chịu sửa đổi

猶如華池色清淨 月光垂照踰暉顯
do như hoa trì sắc thanh tịnh nguyệt quang thùy chiếu du huy hiển
Thì vua như tắm trong hồ đầy hoa được thanh tịnh Như ánh trăng chiếu soi càng sáng chói

佛說六念當修習 所謂三寶施戒天

Phật thuyết lục niệm đương tu tập   sở vị Tam Bảo thí giới Thiên
Phật dạy rằng phải luôn tu tập sáu niệm   đó chính là Tam Bảo ban cho những điều giới luật

修行十善淨三業   離酒放逸及邪命
tu hành thập thiện tịnh tam nghiệp   ly tửu phóng dật cập tà mạng
tu hành Thập thiện để thanh tịnh ba nghiệp   không nên rượu chè ăn chơi và sống một cuộc đời
tà ác

觀身命財速危朽   應施福田濟窮乏
quán thân mạng tài tốc nguy hủ   ưng thí phước điền tế cùng phạp
phải nhận thấy thân, mệnh và tiền tài là hư ảo   nên đem nó giúp đỡ những kẻ nghèo khó để
gây phúc đức cho mình

施為堅牢無與等   最為第一親近者
thí vi kiên lao vô dữ đẳng   tối vi đệ nhất thân cận giả
bố thí là điều phúc vững chắc nhất mà không một điều phúc nào có thể sánh bằng, đó là điều số
một mà chúng ta phải luôn làm

勤修淨戒除瑕穢   亦莫恚求願諸有
cần tu tịnh giới trừ hà uế   diệc mạt hy cầu nguyện chư hữu
Nên chăm chỉ tu tập những giới răn về thanh tịnh để trừ bỏ những ô uế trong mình, cũng không
nên tham cầu những gì người khác có

譬如大地殖眾物   戒亦如是生諸善
thí như Đại địa thực chúng vật   giới diệc như thị sanh chư thiện
như là những đất đai sinh ra những hoa màu lợi lộc, giữ những giới răn sẽ sinh ra những điều
thiện

修忍柔和捨瞋恚   佛說是行最無上
tu nhẫn nhu hòa xả sân khuể   Phật thuyết thị hạnh tối vô thượng
Nên tu tập tính nhu mì và bỏ tính sân si, nóng nảy,   Đức Phật nói đó là hạnh vô thượng

如是精進及禪智   具此六行超生死
như thị tinh tấn cập Thiền trí   cụ thử lục hạnh siêu sanh tử
Cứ như thế chăm chỉ tu tập chánh tinh tiến và trí tuệ của thiền, sẽ có đủ sáu hạnh và có thể
vượt ra khỏi sinh tử

若能在家孝父母   此即名為勝福田
nhược năng tại gia hiếu phụ mẫu   thử tức danh vi thắng phước điền
Khi ở nhà thì phải kính hiếu cha mẹ,   phúc kính hiếu cha mẹ này gọi là thắng phúc điền

現世流布大名稱   未來福報轉無量
hiện thế lưu bố Đại danh xưng   vị lai phước báo chuyển vô lượng

ở đời nay phương danh của Vua sẽ được lưu truyền, ở đời sau sẽ được phúc vô hạn

殺盜姪欺耽荒酒 雕床高廣及香熏
sát đạo dâm khi đam hoang tửu điều sàng cao quảng cập hương huân
Chém giết, cướp bóc, tà dâm, say sưa giường chiếu cao sang và son phấn

謳歌倡伎過時食 如斯眾惡宜遠離
âu ca xướng kỹ quá thời thực như tư chúng ác nghi viễn ly
ca xướng, nhẩy múa, ăn uống vô hạn tất cả những thói xấu này nên xa lánh

若少時間修此戒 必受天樂昇涅槃
nhược thiểu thời gian tu thử giới tất thụ Thiên nhạc thăng Niết-Bàn
nếu ngay thiểu thời mà giữ được những giới răn này, thì sẽ được trời ban phúc, sẽ được vào chốn Niết-Bàn

慳嫉貪欲及諂偽 誑惑顛倒與懈怠
xan tật tham dục cập siểm ngụy cuồng hoặc điên đảo dữ giải đãi
keo kiệt, ghen tuông, tham lam, nịnh hót và giả dối, cuồng bạo, mê hoặc điên đảo và lười biếng

如此眾惡不善法 大王當觀速棄捨
như thử chúng ác bất thiện pháp Đại Vương đương quán tốc khí xả
tất cả những điều ác và bất thiện này, Xin Đại Vương phải mau từ bỏ

端正尊豪及五欲 當知危朽若泡沫
đoan chánh tôn hào cập ngũ dục đương tri nguy hủ nhược phao bọt
Oai phong, tự tôn và ngũ dục phải biết tất cả đều là nguy hại và biến mất nhanh như bọt bèo

莫恃若斯不堅法 憍逸自恣生諸苦
mạc thị nhược tư bất kiên pháp kiêu dật Tự Tứ sanh chư khổ
không nên ôm khư khư lấy những điều này mà không theo chánh pháp, kiêu căng tự đắc sẽ sinh những khổ não

欲長諸善證甘露 應當遠離如棄毒
dục trường chư thiện chứng cam lồ ứng đương viễn ly như khí độc
Nếu muốn hưởng thiện và được những ơn phúc cam lồ nên mau lánh xa những điều xấu

有能精勤捨瞋慢 譬如除雲顯秋月
hữu năng tinh cần xả sân mạn thí như trừ vân hiển thu nguyệt
Nếu chúng ta cố gắng từ bỏ sân si và ngạo mạn thì như trăng sáng mùa thu bỏ được áng mây đen

猶如指鬘與難陀 亦如差摩賢聖等
do như chỉ man dũ Nan-đà diệc như sái ma hiền thánh đẳng

Như vui chuyện với Nan-Đà (Ananda)   như bàn bạc với chư thánh hiền

如來說有三種語   入意真實虛妄言
Như Lai thuyết hữu tam chủng ngữ   nhập ý chân thật hư vọng ngôn
Đức Phật Như Lai nói có ba loại ngôn ngữ   nói những lời nhập ý, những lời chân thật, và
những lời hư vọng

入意如花實猶蜜   虛妄鄙惡若糞穢
nhập ý như hoa thật do mật   hư vọng bỉ ác nhược phản ứ
những lời nhập ý như hoa như mật   những lời hư vọng bỉ ổi như phân ứ

應當修習前二言   速宜除斷虛妄者
ứng đương tu tập tiền nhị ngôn   tốc nghi trừ đoạn hư vọng giả
hãy học nói hai loại ngôn ngữ tốt   hãy mau mau đoạn tuyệt với loại nói hư vọng

從明入明四種法   王當分別諦思惟
tùng minh nhập minh tứ chủng pháp   Vương đương phân biệt đế tư tánh
Vào đường sáng có bốn phép   xin Vua phải phân biệt rõ chân lý và tư duy

二種入明是應修   若就癡冥當速捨
nhị chủng nhập minh thị ưng tu   nhược tựu si minh đương tốc xả
có hai phép vào đường sáng thì nên tu tập,   còn con đường vào u minh thì nên tránh xa

菴婆羅果四種變   人難分別亦如是
Am-bà-la quả tứ chủng biến   nhân nan phân biệt diệc như thị
Quả Am-bà-la có bốn thứ biến hóa   vì vậy người ta cũng khó mà phân biệt được nó

當以智慧深觀察   若實賢善宜親近
đương dĩ trí tuệ thâm quan sát   nhược thật hiền thiện nghi thân cận
vì vậy cần dùng trí tuệ xem xét kỹ lưỡng   những người hiền lành, thành thật thì nên thân cận

雖見女人極端嚴   當作己母姊女想
tuy kiến nữ nhân cực đoan nghiêm   đương tác kỷ mẫu tử nữ tưởng
nếu thấy một người nữ thật đẹp, nên nghĩ và coi họ như là mẹ mình, chị mình hay con gái
mình

設起貪欲染愛心   應當正修不淨觀
thiết khởi tham dục nhiễm ái tâm   ứng đương chánh tu bất tịnh quán
không nên nảy lòng ham muốn và yêu đương,   phải tu chính ngay tà niệm bất thanh tịnh

是心躁動宜禁制   如防身命及珍寶
thị tâm táo động nghi cấm chế   như phòng thân mạng cập trân bảo

nên kiềm chế lòng háo sắc để gìn giữ thân mệnh của mình được trong sạch như gìn giữ châu báu vậy

欲心若起應驚怖 猶畏刀劍惡獸等
dục tâm nhược khởi ưng kinh phô do úy đao kiếm ác thú đặng
lòng dục vọng mà nổi dậy thì ta phải sợ hãi lắm, sợ nó như giáo mác và thú dữ

欲為無利如怨毒 如此之言牟尼說
dục vi vô lợi như oán độc như thử chi ngôn Mâu Ni thuyết
dục tính là điều xấu như là điều oán độc Đức Phật Mâu Ni nói như vậy

生死輪迴過獄縛 應當勤修求解脫
sinh tử luân hồi quá ngục phược ứng đương cần tu cầu giải thoát
Sinh tử luân hồi là tù ngục hãy chuyên cần tu tập để được giải thoát

六入躁動馳諸境 應當攝持莫放逸
lục nhập táo động trì chư cảnh ứng đương nhiếp trì mạc phóng dật
lục nhập đưa ta vào các cảnh dục tính ta phải kiềm chế không nên phóng theo

若能如是攝諸根 勝於勇將摧強敵
nhược năng như thị nhiếp chư căn thắng ư dũng tướng tồi cường địch
Nếu ta có thể kiềm chế sáu căn này thì còn anh dũng hơn một vị tướng ra trận đánh giặc

是身不淨九孔流 無有窮已若河海
thị thân bất tịnh cửu khổng lưu vô hữu cùng dĩ nhược hà hải
Những sự xấu của con người không thanh tịnh sẽ đổ ra qua chín lỗ của thân thể (mắt, tai, mũi...), chúng nó đổ ra không bao giờ hết như một con sông

薄皮覆蔽似清淨 猶假瓔珞自莊嚴
bạc bì phước tế tự thanh tịnh do giả anh lạc tự trang nghiêm
một lớp da mỏng che phủ thân thể bên ngoài có vẻ như rất sạch sẽ lại đeo thêm những châu báu để tăng phần sang trọng

諸有智人乃分別 知其虛誑便棄捨
chư hữu trí nhân nãi phân biệt tri kỳ hư cuống tiện khí xả
Những người tinh thông sẽ biết ngay biết ngay cái giá trị giả tạo của nó và khinh bỏ

譬如疥者近猛焰 初雖暫悅後增苦
thị như giới giả cận mãnh diệm sơ tuy tạm duyệt hậu tăng khổ
như người bị ghẻ lở mà gần lò lửa lúc đầu dễ chịu sau sẽ rất khổ đau

貪欲之想亦復然 始雖樂著終多患
tham dục chi tưởng diệc phục nhiên thủy tuy lạc trước chung đa hoạn
Lòng tham của con người cũng như thế, lúc đầu làm ta vui vẻ sau sẽ gây hoạn nạn cho ta

見身實相皆不淨 即是觀於空無我
kiến thân thật tướng giai bất tịnh tức thị quán ư không vô ngã
Thật tướng của thân ta là không thanh tịnh, vì vậy phải tìm tướng không của ta

若能修習斯觀者 於利益中最無上
nhược năng tu tập tư quán giả ư lợi ích trung tối vô thượng
Nếu chúng ta luôn tu tập tướng không của mình thì chúng ta sẽ được lợi ích vô thượng

雖有色族及多聞 若無戒智猶禽獸
tuy hữu sắc tộc cập đa văn nhược vô giới trí do cảm thú
dù chúng ta là người rất có sắc đẹp, rất thông thái nếu chúng ta không được thọ trì những giới luật thì chúng ta cũng chỉ là thú vật mà thôi

雖處醜賤少聞見 能修戒智名勝士
tuy xử xú tiện thiểu văn kiến năng tu giới trí danh thắng sĩ
dù chúng ta là người xấu xí, ngu đần nếu chúng ta biết tu trì những giới luật thì chúng ta cũng là những kẻ sĩ trên tất cả các kẻ sĩ

利衰八法莫能免 若有除斷真無匹
lợi suy bát pháp mạc năng miễn nhược hữu trừ đoạn chân vô bỉ
sự lợi hại thịnh suy cũng phải chịu luật bát pháp nếu ta có thể tuyệt trừ những điều xấu này thì không có gì hay bằng

諸有沙門婆羅門 父母妻子及眷屬
chư hữu sa môn Bà la môn phụ mẫu thê tử cập quyến thuộc
quý vị trong giới Sa Môn, Bà-la-môn, đừng vì bố mẹ, vợ con và họ hàng

莫為彼意受其言 廣造不善非法行
mạc vi bỉ ý thụ kỳ ngôn quảng tạo bất thiện phi pháp hạnh
đừng vì lời xúi giục của họ mà làm những chuyện bất thiện và phi pháp

設為此等起諸過 未來大苦唯身受
thiết vi thử đẳng khởi chư quá vị lai đại khổ duy thân thọ
chúng ta làm những điều bất thiện vì kẻ khác khi phải chịu khổ vì tội lỗi của mình thì chỉ có mình chịu mà thôi

夫造眾惡不即報 非如刀劍交傷割
phu tạo chúng ác bất tức báo phi như đao kiếm giao thương cắt
Làm các điều ác không phải bị quả báo ngay đâu không phải như đao kiếm đánh nhau bị thương bị chém ngay trước mắt

臨終罪相始俱現 後入地獄嬰諸苦
lâm chung tội tướng thủy câu hiện hậu nhập địa ngục anh chư khổ
khi sắp chết thì tội tướng mới xuất hiện vào địa ngục chịu tất cả các thứ khổ

信戒施聞慧慚愧 如是七法名聖財
tín giới thí văn tuệ tà m quý như thị thất pháp danh Thánh tài
biết tin vào những giới luật, bố thí, trí tuệ, biết liêm sỉ đó chính là thất pháp mà gọi là thánh tài

真實無比牟尼說 超越世間眾珍寶
chân thật vô bỉ Mâu Ni thuyết siêu việt thế gian chúng trân bảo
Đức Phật Mâu ni nói đó là sự thật vô thượng nó quý hơn tất cả báu vật của thế gian

大王若集此勝財 不久亦證道場果
Đại Vương nhược tập thử thắng tài bất cửu diệc chứng đạo tràng quả
Vua mà có thể kết tập tất cả những thắng tài này không lâu sẽ đạt được đạo tràng chánh quả

博弈飲酣好琴瑟 懈怠憍逸及惡友
bác dịch ẩm hàm hảo cầm sắt giải đãi kiêu dật cập ác hữu
cờ bạc, rượu chè, ca kĩ lười biếng, kiêu ngạo, dâm dật và bạn xấu

非時輕躁多動亂 如斯七法當遠離
phi thời khinh táo đa động loạn như tư thất pháp đương viễn ly
nóng nảy, không đúng lúc gây hỗn loạn bấy cái xấu này nên tránh xa

知足第一勝諸財 如此之言世尊說
tri túc đệ nhất thắng chư tài như thử chi ngôn Thế Tôn thuyết
biết đủ là cái thắng tài số một đó là lời nói của Đức Thế Tôn

知足雖貧可名富 有財多欲是名貧
tri túc tuy bần khả danh phú hữu tài đa dục thị danh bần
biết đủ dù có nghèo vẫn có thể coi là giàu có có nhiều tiền tài mà còn muốn nữa thì gọi là tham

若豐財業增諸苦 如龍多首益酸毒
nhược phong tài nghiệp tăng chư khổ như long đa thủ ích toan độc
có nhiều tiền tài có thể tăng thêm nhiều khổ nghiệp như con rồng có nhiều đầu là con rồng độc

當觀美味如毒藥 以智慧水灑令淨
đương quán mỹ vị như độc dược dĩ trí tuệ thủy sái lệnh tịnh
hãy coi những cao lương mỹ vị là thuốc độc nên dùng nước trí tuệ thanh tịnh nó

為存此身雖應食 勿貪色味長憍慢
vi tồn thử thân tuy ưng thực/tự vật tham sắc vị trường kiêu mạn
để sống còn chúng ta phải ăn uống nhưng đừng tham những cao lương mỹ vị vì nó làm chúng ta ngạo mạn

於諸欲染當生厭 勤求無上涅槃道

ư chur dục nhiễm đương sanh yếm   cần cầu vô thượng Niết Bàn đạo
chúng ta nên tránh xa những sắc dục   chăm chỉ tìm đạo Niết Bàn vô thượng

調和此身令安隱   然後宜應修齋戒
điều hoà thử thân lệnh an ổn   nhiên hậu nghi ung tu trai giới
nên điều hoà thân này để nó được bình an và yên ổn   sau đó nên chay tịnh và tu trì những giới luật

一夜分別有五時   於二時中當眠息
nhất dạ phân biệt hữu ngũ thời   ư nhị thời trung đương miên tức
một đêm có năm canh   ở canh hai nên ngủ nghỉ

初中後夜觀生死   宜勤求度勿空過
sơ trung hậu dạ quán sanh tử   nghi cần cầu độ vật không quá
trong đêm cũng nên suy ngẫm đến những điều sinh tử của con người   nên chăm chỉ tìm đến con đường cứu độ và đừng bỏ lỡ những cơ hội

四無量定當修習   是名關於梵天道
tứ vô lượng định đương tu tập   thị danh khai ư phạm thiên đạo
Nên chuyên cần tu tập tứ vô lượng   ấy là con đường vào Phạm thiên (deva)

若專繫念四禪心   命終必生彼天處
nhược chuyên hệ niệm tứ Thiền tâm   mạng chung tất sanh bỉ thiên xứ
nếu chúng ta chuyên tâm suy niệm tâm Tứ thiền   khi chết chúng ta sẽ được sinh bờ giác

有為遷動皆無常   苦空敗壞不堅固
hữu vi Thiên động giai vô thường   khổ không bại hoại bất kiên cố
Tất cả những gì trong thế gian này đều là vô thường   là đau khổ, là không, là hủy hoại, là không bền vững

無我無樂不清淨   如是悉名對治法
vô ngã vô lạc bất thanh tịnh   như thị tất danh đối trì pháp
vô ngã, vô lạc và không thanh tịnh   như tên của nó đã nói lên những gì sẽ xảy ra cho nó

若有深觀此法門   未來常處尊豪位
nhược hữu thâm quán thử pháp môn   vị lai thường xứ tôn hào vị
Nếu chúng ta hiểu được những pháp môn này   trong kiếp sau sẽ được ở những địa vị cao quý

修行五戒斷五邪   是亦大王所應念
tu hành ngũ giới đoạn ngũ tà   thị diệc Đại Vương sở ưng niệm
tu trì năm giới để trị năm tà   đó cũng là những điều Vua nên suy ngẫm

譬如少鹽置恒河   不能令水有鹹味
thí như thiểu diêm trí Hằng hà   bất năng lệnh thủy hữu鹹 vị

nếu đem bỏ một ít muối vào sông Hằng, muối này không thể làm nước sông mặn được

微細之惡遇眾善 消滅散壞亦如是
vi tế chi ác ngộ chúng thiện tiêu diệt tán hoại diệt như thị
một sự ác nhỏ bé mà gặp nhiều điều thiện lớn, thì sự ác đó cũng bị tiêu tán như ít muối bỏ vào sông Hằng mà thôi

五邪若增劫功德 王當除滅令莫長
ngũ tà nhược tăng kiếp công đức Vương đương trừ diệt lệnh mạc trường
Năm tà nếu lớn mạnh sẽ áp đảo công đức xin Vua hay trừ diệt nó đừng cho năm tà lớn mạnh

信等五根眾善源 是宜修習令增盛
tín đẳng ngũ căn chúng thiện nguyên thị nghi tu tập lệnh tăng thịnh
năm căn (tín , cần, niệm, định, tuệ) là căn nguyên của sự thiện chúng ta nên tu tập những điều này và làm nó lớn mạnh

生等八苦常熾然 當持慧水灑令滅
sinh đẳng bát khổ thường sí nhiên đương trì tuệ thủy sái lệnh diệt
tám điều khổ của cuộc đời như ngọn lửa luôn cháy to chúng ta phải dùng nước trí tuệ để dập tắt nó

欲求天樂及涅槃 應勤修習正知見
dục cầu Thiên lạc cập Niết-Bàn ưng cần tu tập chánh tri kiến
muốn cầu lạc thú của cõi Trời và Niết Bàn nên chăm chỉ tu tập chánh tri kiến

雖有利智入邪道 微妙功德永無餘
tuy hữu lợi trí nhập tà đạo vi diệu công đức vĩnh vô dư
dù là rất tinh khôn nhưng đi vào tà đạo thì bao nhiêu công đức vi diệu cũng bị tiêu tán không còn gì cả

四種顛倒害諸善 是故當觀莫令生
tứ chủng điên đảo hại chư thiện thị cố đương quán mạc lệnh sanh
Bốn thứ độc hại có thể làm điên đảo những điều thiện vì vậy phải cẩn thận đừng cho nó trường thành

謂色非我我非色 我中無色色無我
vị sắc phi ngã ngã phi sắc ngã trung vô sắc sắc vô ngã
vì sắc phi ngã, ngã phi sắc trong ngã không có sắc, trong sắc không có ngã

於色生此四種心 自餘諸陰皆如是
ư sắc sanh tứ chủng tâm tự dư chư uẩn giai như thị
từ sắc sinh ra bốn thứ tâm xấu và những xấu khác cũng sinh ra như vậy

是二十心名顛倒 若能除斷為最上
thị nhị thập tâm danh điên đảo nhược năng trừ đoạn vi tối thượng
đó là hai mươi loại tâm xấu nếu ta có thể trừ những tâm xấu này thì là thượng sách

法不自起冥初生 非自在作及時有
Pháp bất tự khởi minh sơ sanh phi tự tại tác cập thời hữu
U minh mới sinh ra nhưng pháp không tự khởi, phi tự tại tác cũng không phải có ngay

皆從無明愛業起 若無因緣便斷壞
giai tùng vô minh ái nghiệp khởi nhược vô nhân duyên tiện đoạn hoại
tất cả đều từ vô minh và ái nghiệp mà ra nếu không có nhân duyên thì sẽ không xuất hiện

大王既知此等因 當燃慧燈破癡闇
Đại Vương ký tri thử đẳng nhân đương nhiên tuệ đăng phá si ám
xin Vua hãy biết rõ những nhân duyên ấy, thắp đèn trí tuệ để soi sáng si ám

身見戒取及疑結 此三能障無漏道
thân kiến giới thủ cập nghi kết thử tam năng chướng vô lậu đạo
thân kiến, giới thủ, và nghi kết đó là ba điều chướng ngại làm ta không thể đạt đạo vô lậu

王若毀壞令散滅 聖解脫法當現顯
Vương nhược hủy hoại lệnh tán diệt Thánh giải thoát Pháp đương hiện hiển
xin Vua hãy hủy hoại ngay ba chướng ngại này những thánh pháp giải thoát sẽ xuất hiện

譬如盲人問水相 百千萬劫莫能了
thí như manh nhân vấn thủy tướng bách thiên vạn kiếp mạc năng liễu
như là một người mù mà hỏi cái hình dáng của một dòng sông trăm nghìn vạn kiếp cũng
không thể hiểu được

欲求涅槃亦如是 唯自精勤後方證
dục cầu Niết-Bàn diệc như thị duy tự tinh cần hậu phương chứng
muốn tìm Niết Bàn cũng như thế chỉ có tự mình chăm chỉ tu trì thì mới thấy

欲假眷屬及知識 而得之者甚難有
dục giả quyến thuộc cập tri thức nhi đắc chi giả thậm nan hữu
nếu dựa vào những người khác hay cậy vào tri thức của mình thì đi tìm Niết Bàn thật khó

是故大王當精進 然後乃可證寂滅
thị cố Đại Vương đương tinh tấn nhiên hậu nãi khả chứng tịch diệt
Vì vậy xin Vua hãy chăm chỉ chánh tinh tấn như thế mới tìm được đạo tịch diệt (Niết Bàn)

施戒多聞及禪定 因是漸近四真諦
thí giới đa văn cập Thiền định nhân thị tiệm cận tứ chân đế

giữ những giới luật về bố thí, học nhiều về Phật pháp, và thiền định như vậy sẽ đến gần với Tứ diệu đế

人主故應修慧明 行斯三法求解脫
nhân chủ cố ứng tu tuệ minh hạnh tư tam Pháp cầu giải thoát
Đại Vương làm Vua của thần dân phải biết tu trì tuệ minh phải dựa vào tam pháp ẩn để tìm giải thoát

若能修此最上乘 則攝諸餘一切善
nhược năng tu thử tối thượng thừa tức nhiếp chư dư nhất thiết thiện
Nếu có thể tu trì những phương pháp thượng thừa này thì nó đã bao gồm tất cả mọi sự thiện khác

大王當觀身念法 世尊說為清淨道
Đại Vương đương quán thân niệm Pháp Thế Tôn thuyết vi thanh tịnh đạo
xin Vua hay quán thân và niệm pháp Đức Thế Tôn nói đó là con đường đi vào thanh tịnh

若無此念增惡覺 是故宜應勤修習
nhược vô thử niệm tăng ác giác thị cố nghi ứng cần tu tập
nếu không có những suy niệm này thì cái ác sẽ sinh ra vì vậy phải chăm chỉ tu tập những chính đạo

人命短促不久留 如水上泡起尋滅
nhân mạng đoản xúc bất cửu lưu như thủy thượng phao khởi tâm diệt
cuộc đời con người thật ngắn ngủi như bọt nước vừa nổi lên lại biến mất ngay

出息入息眠睡間 念念恒謝常衰滅
xuất tức nhập tức miên thụ gian niệm niệm hằng tạ thường suy diệt
Khi ngủ khi tỉnh hay trong giấc ngủ hãy luôn luôn nghĩ đến sự mau chóng phai tàn của con người

不久便當見磨滅 皮肉臭爛甚可惡
bất cửu tiện đương kiến ma diệt bì nhục xú lạn thậm khả ác
Thân thể của chúng ta không bao lâu sẽ biến mất da thịt thối nát thật đáng sợ

青瘀脹壞膿血流 虫蛆啖食至枯竭
thanh ú trương hoại nùng huyết lưu trùng thư tiếp thực chí khô kiệt
thân xác thâm tím sinh thối máu mủ đổ ra sâu bọ đến ăn đến khi còn nắm xương khô

髮毛爪齒各分散 風吹日曝漸乾盡
phát mao trảo xỉ các phần tán phong xuy nhật bộc tiệm kiến tận
Tóc, răng, móng tay, móng chân sẽ phân tán ra dầm mưa dãi nắng chỉ còn nắm xương tàn

當知此身不堅牢 無量眾苦所積聚

đương tri thử thân bất kiên lao   vô lượng chúng khổ sở tích tụ
Nên biết thân này là không bền vững   vì nó là hội tụ của các khổ đau

是故賢聖諸智人   皆觀斯過咸棄捨
thị cố hiền thánh chư trí nhân   giai quán tư quá hàm khí xả
vì vậy các thánh hiền và những người thông thái   đều biết từ bỏ những điều xấu

須彌巨海及江河   七日並照皆融竭
Tu-Di cự hải cập giang hà   thất nhật tịnh chiếu giai dung kiệt
núi Tu Di, biển cả và sông ngòi   trong bảy ngày có thể khô cạn và biến mất

如此堅固尚摧毀   況復若斯危脆身
như thử kiên cố thượng tồi hủy   huống phục nhược tư nguy thúy thân
kiên cố như núi non, biển cả còn bị phá hủy trong nháy mắt   khôn chi cái thân thể yếu ớt của
con người

無常既至無救護   不可恃怙及追求
vô thường ký chí vô cứu hộ   bất khả thị hỷ cập truy cầu
Vô thường đến không có cái gì có thể che chở được, chúng ta không có thể cậy một cái gì để
tránh khỏi

是故大王常諦觀   速生厭離求勝法
thị cố Đại Vương thường đế quán   tốc sanh yếm ly cầu thắng Pháp
vì vậy xin Vua thường suy ngẫm tứ Diệu Đế   mau mau sinh chán ngán với những sự vui chơi
để đi tìm chánh pháp

人身難得法難聞   猶如盲龜遇浮孔
nhân thân nan đắc Pháp nan văn   do như manh quy ngộ phù khổng
thân thể này thật khó mới có được, Phật pháp không dễ có dịp được duyên nghe,   thật khó
như con rùa mù đi tìm cái động đất để làm tổ

既獲若斯希有身   宜應勤心聽正法
ký hoạch nhược tư hy hữu thân   nghi ưng cần tâm thỉnh chánh pháp
may mắn chúng ta được cái thân thể quý báu này   nên chăm chỉ nghe theo chánh pháp

得此妙身造諸惡   譬如寶器盛眾毒
đắc thử diệu thân tạo chư ác   thí như bảo khí thịnh chúng độc
nếu lấy cái thân thể tốt đẹp này mà làm chuyện ác, thật như lấy một báu vật đem đựng những
chất độc ô uế

生處中國遇善友   專念發心起正願
sanh xứ trung quốc ngộ thiện hữu   chuyên niệm phát tâm khởi chánh nguyện
Vua sống trong một nước có bao nhiêu là bạn hiền, nên chuyên tâm phát nguyện làm những
điều thiện

久殖功德具諸根 王今滿足此眾善
cửu thực công đức cụ chư căn Vương kim mãn túc thử chúng thiện
nên làm công đức một cách lâu dài để có một căn cơ vững mạnh, Vua sẽ cảm thấy tự mãn với những điều thiện ấy

若復親近見知人 佛說此為淨梵行
nhược phục thân cận kiến tri nhân Phật thuyết thử vi tịnh phạm hạnh
nếu Vua lại thân tín và dùng những người đầy hiểu biết, Phật nói đó là tu hành phạm hạnh thanh tịnh

是故應當樂隨順 諸佛由此證涅槃
thị cố ứng đương lạc tùy thuận chư Phật do thử chứng Niết Bàn
Vì vậy nên hoan hỉ theo làm những điều thiện chư Phật sẽ giúp cho chứng đạo Niết Bàn

既遇微妙清淨法 應當志求離欲道
kỷ ngộ vi diệu thanh tịnh Pháp ứng đương chí cầu ly dục đạo
nếu gặp những pháp thanh tịnh vi diệu nên quyết chí thoát ly dục đạo

生死嶮難苦無量 窮劫宣說莫能盡
sinh tử hiểm nan khổ vô lượng cùng kiếp tuyên thuyết mạc năng tận
sinh tử nguy nan khổ vô cùng cùng cực tai kiếp kể không hết

我今為王略分別 應當諦聽善思惟
ngã kim vi Vương lược phân biệt ứng đương để thính thiện tư duy
nay xin thưa rõ cho Vua nghe xin Vua nghe rõ và suy ngẫm

三界轉變無輪際 父母妻子更相因
tam giới chuyển biến vô luân tế phụ mẫu thê tử cánh tương nhân
ba giới chuyển biến không bờ bến cha mẹ, vợ con càng là những nguyên nhân tương quan với nhau

怨親憎愛無常處 如旋火輪豈窮已
oán thân tăng ái vô thường xứ như toàn hỏa luân khởi cùng dĩ
oán hận, thân yêu, ghen ghét, thương mến thật vô thường như một hỏa luân cháy không ngừng

無始生死世界來 計飲母乳多大海
vô thủy sanh tử thế giới lai kế ẩm mẫu nhũ đa đại hải
Từ một thế giới vô thủy vô chung của sinh tử mà đến, uống sữa của mẹ qua bao nhiêu kiếp người kể ra phải bằng đại dương

若不精勤證空智 將來復飲無窮限
nhược bất tinh cần chứng không trí tương lai phục ẩm vô cùng hạn
nếu không cố gắng tu tập trí tuệ và đạo không tương lai còn phải uống vô lượng sữa nữa

周流五道經人天 若積身骨高須彌
châu lưu ngũ đạo Kinh nhân thiên nhược/nhã tích thân cốt cao Tu-Di
còn phải chu du trong ngũ đạo : nhân đạo, thiên đạo... qua bao nhiêu kiếp người những
xương của ta để lại phải cao bằng núi Tu-Di

愛別哀悲計其淚 亦非江河所能匹
ái biệt ai bi kế kỳ lệ diệc phi giang hà sở năng thất
nước mắt của ta đổ ra vì thương, vì ly biệt, vì đau khổ không thua gì những nước trong sông
trong hồ

若計一人父母者 過於世間草木數
nhược kế nhất nhân phụ mẫu giả quá ư thế gian thảo mộc số
nếu đếm số cha mẹ mà một người có qua những kiếp của họ, thì còn nhiều hơn số cây cỏ trên
đời nay

雖受五欲天上樂 終還墜沒惡趣苦
tuy thọ ngũ dục Thiên thượng lạc chung hoàn trụ một ác thú khổ
dù được hưởng những thú khoái lạc của năm dục tình nhưng sau cùng cũng rơi vào những
vui thú xấu xa và đau khổ

諸天壽命極長遠 其間娛樂難宣說
chư Thiên thọ mạng cực trường/trưởng viễn kỳ gian ngu lạc nan tuyên thuyết
Nếu được đầu thai làm chư thiên (Deva) thì có thể sống rất lâu những thú vui sướng sao mà
kể hết được

歌謳倡舞流妙聲 哀音和雅甚清遠
Ca âu xướng vũ lưu diệu thanh ai âm hòa nhã thậm thanh viễn
bài ca, tiếng nhạc, điệu múa thật hay tuyệt tiếng nhạc êm ái, du dương truyền đến thật xa

奇姿妙色極端嚴 圍遶侍衛相娛樂
kỳ tư diệu sắc cực đoan nghiêm vi nhiều thị vệ tướng ngu lạc
những người có thân thể mỹ miều, đẹp đẽ, đoan trang vây quanh ta cùng vui cùng hát

百味盛饌皆具足 隨意所翫自然至
bách vị thịnh soạn giai cụ túc tùy ý sở ngoạn tự nhiên chí
hàng trăm món ăn thịnh soạn để ta ăn muốn chơi muốn ăn nó sẽ tự đến ngay với ta

寶池香淨水恒滿 周匝羅覆諸妙花
bảo trì hương tịnh thủy hằng mãn châu táp la phước chư diệu hoa
trong hồ báu đầy nước thơm ngát chung quanh được quây bằng vải lĩnh có nhiều hoa đẹp

眾鳥異色集其上 哀聲相和出遠音
chúng điều dị sắc tập kỳ thượng ai thanh tương hòa xuất viễn âm
các chim chóc có đủ màu sắc tụ tập quanh hồ tiếng hót thanh thót lú lo vang xa

諸天遊戲浴其內 如是歡娛不可說
chư Thiên du hí dục kỳ nội như thị hoan ngu bất khả thuyết
chư Thiên chơi vui, bơi lội trong hồ báu niềm vui thú sao mà tả hết được

福盡臨終五衰現 爾時生苦踰前樂
phước tận lâm chung ngũ suy hiện nhĩ thời sanh khổ du tiền lạc
nhưng khi cái phúc của chư Thiên đã hết thì năm sự suy yếu sẽ xuất hiện lúc đó cái đau khổ còn nhiều hơn những sự vui sướng

是故雖有天女娛 智者見之已生厭
thị cố tuy hữu Thiên nữ ngu trí giả kiến chi dĩ sanh yếm
vì vậy dù có các thiên nữ giúp vui người khôn ngoan cũng sẽ chán chường

雖居珍寶上樓觀 亦必退墮臭穢處
tuy cư trân bảo thượng lâu quán diệc tất thoái đọa xú uest xú
mặc dù sống trong những lâu đài lộng lẫy nhưng khi phước hết thì phải sống vào nơi hôi thối, ô uest

雖遊天上難陀園 會亦還入刀劍林
tuy du Thiên thượng Nan-đà viên hội diệc hoàn nhập đao kiếm lâm
tuy được sống vui trong vườn Nan-Đa (Ananda) nhưng khi hết phước thì phải sống vào rừng đao, rừng kiếm

雖浴諸天曼陀池 終必墜於灰河獄
tuy dục chư Thiên mạn-đà trì chung tất trụ ư hôi hà ngục
dù được tắm ở hồ Mạn-đà của chư thiên khi phước hết thì rơi vào hồ tro của địa ngục

雖復位處轉輪帝 歸為僮僕被驅使
tuy phục vị xú chuyên luân đế quy vi đồng bộc bị khu sử
dù là ở chức vụ cao sang như Thiên Đế để xoay chuyên pháp luân khi phước hết thì cũng phải làm tôi tớ để người sai khiến

雖受梵天離欲娛 還墜無間熾然苦
tuy thọ phạm thiên ly dục ngu hoàn trụ Vô gián sí nhiên khổ
tuy các Phạm thiên (deva) đã rời khỏi những thú vui về nhục dục, thế mà vẫn còn phải rơi vào những đau khổ của hỏa ngục Vô gián

雖居天宮具光明 後入地獄黑闇中
tuy cư Thiên cung cụ quang minh hậu nhập địa ngục hắc ám trung
tuy được ở thiên cung sáng láng sau cũng có thể bị lưu đày vào địa ngục tối tăm

所謂黑繩活地獄 燒割剝刺及無間
sở vị hắc thăng hoạt địa ngục thiêu cát bác thứ cập Vô gián

đó là địa ngục Hắc-thằng-hoạt (một trong tám địa ngục), bị thiêu, bị theo, bị lóc, bị đâm không ngừng

是八地獄常熾燃 皆是眾生惡業報
thị bát địa ngục thường sí nhiên giai thị chúng sanh ác nghiệp báo
tám cửa địa ngục lửa sáng rực đó là quả báo của ác nghiệp của chúng sanh

或受大苦如押油 或碎身體若塵粉
hoặc thọ đại khổ như áp du hoặc toái thân thể nhược trần phần
hay bị đau khổ bỏ vạc dầu chiên sồng hay bị bằm sồng ra thành mảnh vụn

或解支節今分散 或復(利-禾+皮)剥及燒煮
hoặc giải chi tiết kim phần tán hoặc phục (lợi -hòa +bì)bác cập thiêu chử
hay bị chặt chân và chặt tay hay bị lóc da và chiên nấu

或以沸銅澍其口 或以鐵押裂其形
hoặc dĩ phí đồng chú kỳ khẩu hoặc dĩ thiết áp liệt kỳ hình
hay bị lấy đồng nóng chảy đổ vào miệng hay bị dùng những quả tạ sắt đập đến thân thể bẹp nát

鐵狗競來爭食噉 鐵鳥復集共齟掣
thiết cẩu cạnh lai tranh thực đạm thiết điều phục tập cộng trở xé
hay bị bày chó sắt tranh nhau cắn xé hay bị đàn chim sắt bay đến rĩa thịt

眾類毒虫並(齒*齊)齧 或燒銅柱貫其身
chúng loại độc trùng tịnh (xi *tê) niết hoặc thiêu đồng trụ quán kỳ thân
hay bị những sâu bọ, côn trùng độc cắn nhấm hay bị ôm cột đồng đốt nóng bỏng

大火猛盛俱洞燃 罪業緣故無逃避
Đại hỏa mãnh thịnh câu đồng nhiên tội nghiệp duyên cố vô đào tị
những hình cụ với ngọn lửa to cháy ngùn ngụt những ác nghiệp sao mà tránh khỏi

鑊湯騰沸至高涌 顛倒罪人投其內
hoạch thang đằng phí chí cao dũng diên đảo tội nhân đầu kỳ nội
vạc nước sôi sùng sục kẻ làm ác nghiệp được bỏ vào lוע sồng

人命危朽甚迅駛 譬如諸天喘息頃
nhân mạng nguy hủ thậm tấn sử thí như chư Thiên suyễn tức khoảnh
cuộc đời con người thật nhanh chóng chỉ bằng vài hơi thở của chư Thiên

若人於此短命中 聞上諸苦不驚畏
nhược nhân ư thử đoản mạng trung văn thượng chư khổ bất kinh úy
nếu con người trong cuộc đời ngắn ngủi này, nghe những khổ đau kể đây mà không kinh sợ

當知此心甚堅固 猶如金剛難摧壞

đương tri thử tâm thậm kiên cố   do như Kim cương nan tồ hoại
thể mới biết lòng người thật cứng cõi   cứng như kim cương khó mà lay chuyển

若見圖畫聞他言   或隨經書自憶念
nhược kiến đồ họa văn tha ngôn   hoặc tùy Kinh thư tự ức niệm
được xem hình vẽ, được nghe kể lại về địa ngục   hay được đọc những kinh sách và tự mình
cũng đã suy ngẫm về địa ngục

如是知時已難忍   況復己身自經歷
như thị tri thời dĩ nan nhẫn   huống phục kỷ thân tự kinh lịch
đến khi biết được thì quá trễ   chính thân xác mình phải chịu những cảnh đau khổ này

無間無救大地獄   此中諸苦難窮盡
Vô gián vô cứu đại địa ngục   thử trung chư khổ nạn cùng tận
rơi vào đại địa ngục Vô gián này thì không cách nào cứu ra được   đau khổ ở trong tù ngục này
không thể kể xiết

若復有人一日中   以三百錘(打-丁+(嬰-火+焱))其體
nhược phục hữu nhân nhất nhật trung   dĩ tam bách錘(đả -đinh +(嬰-hỏa +diêm
)kỳ thể
Nếu có một người trong một ngày   lấy ba trăm gươm dáo đâm chém thân thể mình

比阿毘獄一念苦   百千萬分不及一
bỉ A-tỳ ngục nhất niệm khổ   bách thiên vạn phần bất cập nhất
đau khổ trong địa ngục A-tì này   còn bằng vạn lần cái đau khổ kể trên

受此大苦經一劫   罪業緣盡後方免
thọ thử đại khổ Kinh nhất kiếp   tội nghiệp duyên tận hậu phương miễn
phải chịu những đau khổ lớn này đến một kiếp   phải trả hết những ác nghiệp của mình thì mới
được tha bổng

如是苦惱從誰生   皆由三業不善起
như thị khổ não tùng thùy sanh   giai do tam nghiệp bất thiện khởi
tất cả những đau khổ này ở đâu mà sinh ra ?   tất cả là do sự bất thiện của ba nghiệp mà ra.

大王今雖無斯患   若不修因緣墜落
Đại Vương kim tuy vô tư hoạn   nhược bất tu nhân duyên trụ lạc
Vua nay không có những ác nghiệp kể trên   nên cố tu trì để khỏi bị rơi vào những ác
nghiệp đó

於畜生中苦無量   或有繫縛及鞭撻
ư súc sanh trung khổ vô lượng   hoặc hữu hệ phục cập tiên thát
phải đau thối làm súc sinh thì thật khổ   bị xích, bị trói, bị đánh đập,

無有信戒多聞故   恆懷惡心相食噉

vô hữu tín giới đa văn cố   hằng hoài ác tâm tướng thực đạm
chỉ vì khi làm người không tin vào và không nghe theo những giới luật, thường có lòng độc ác,
thấy những súc vật thì muốn ăn thịt,

或為明珠羽角牙   骨毛皮肉致殘害
hoặc vì minh châu vũ giác nha   cốt mao bì nhục trí tàn hại
muốn lấy hạt trai, lấy lông, lấy sừng, lấy răng,   lấy xương, lấy lông, lấy da của chúng

為人乘駕不自在   恒受瓦石刀杖苦
vi nhân thừa giá bất tự tại   hằng thọ ngõa thạch đao trượng khổ
làm súc vật thật đau khổ bị người ta cưỡi,   còn thường bị ném đá, bị đánh bằng gậy gộc, bị đâm
chém bằng dao kéo

餓鬼道中苦亦然   諸所須欲不隨意
ngạ quỷ đạo trung khổ diệc nhiên   chư sở tu dục bất tùy ý
trong giới ma đói khổ không kém   tất cả những gì cần thiết đều không có

飢渴所逼困寒熱   疲乏等苦甚無量
cơ khát sở bức khốn hàn nhiệt   bì pháp đẳng khổ thậm vô lượng
bị đói khát, sống nơi lạnh lẽo, hay nóng nực   mệt mỏi khổ vô cùng

腹大如山咽如針   屎尿膿血不可說
phước đại như sơn sơn yết như châm   thị niệu nùng huyết bất khả thuyết
bụng to như núi, cổ họng bé như kim   phân, nước tiểu, máu mủ quanh người kể không hết

裸形被髮甚醜惡   如多羅樹被燒剪
lôa hình bị phát thậm xú ác   như Ta-la thụ bị thiêu tiễn
trần truồng, xõa tóc trông thật xấu và ghê tởm   như cây Ta-la bị cháy khô

其口夜則大火燃   諸虫爭赴共啖食
kỳ khẩu dạ tức Đại hỏa nhiên   chư trùng tranh phó cộng tiếp thực/tự
ban đêm miệng lại tỏa ra lửa   các loại sâu bọ đến nhấm cắn ăn thịt

屎尿糞穢諸不淨   百千萬劫莫能得
thị niệu phân uế chư bất tịnh   bách thiên vạn kiếp mạc năng đắc
nước tiểu, phân, ô uế dính đầy mình   trăm nghìn vạn kiếp chỉ mong được bớt đi những đau
khổ

設復推求得少分   更相劫奪尋散失
thiết phục thôi cầu đắc thiểu phần   cánh tướng kiếp đoạt tầm tán thất
mong được bớt đi một phần nào   mong lấy lại được những gì mình bị cướp bóc và đã mất

清涼秋月患焰熱   溫和春日轉寒苦
thanh lương thu nguyệt hoạn diệm nhiệt   ôn hòa xuân nhật chuyển hàn khổ

đêm thu mát mẽ trăng sáng thì tù ngục này nóng như lò lửa   gió xuân dịu dàng thì đây lạnh lẽo
thấu xương, thấu tủy

若趣園林眾果盡   設至清流變枯竭
nhược thú viên lâm chúng quả tận   thiết chí thanh lưu biến khô kiệt
trong vườn cây cối không một trái cây trái quả   sông ngòi khô cạn không một giọt nước

罪業緣故壽長遠   經有一萬五千歲
tội nghiệp duyên cố thọ trường viễn   Kinh hữu nhất vạn ngũ thiên tuế
vì ác nghiệp ta phải sống thọ thật lâu   phải sống một vạn năm ngàn năm

受眾楚毒無空缺   皆是餓鬼之果報
thọ chúng sở độc vô không khuyết   giai thị ngạ quỷ chi quả báo
đề chịu tất cả những đau khổ   đó là quả báo của ma đói

正覺說斯苦惱因   名曰慳貪嫉妬業
chánh giác thuyết tư khổ não nhân   danh viết xan tham tật đố nghiệp
Chánh đạo cho ta biết nguyên nhân phải rơi vào đường ma đói này   là vì lòng tham, lòng keo
kiệt, lòng ghen ghét mà ra

若天福盡有餘善   因此得為人中王
nhược Thiên phước tận hữu dư thiện   nhân thử đắc vi nhân trung Vương
Nếu hết phước ở cõi Trời và có đủ thiện nghiệp   chúng ta có thể đầu thai làm vua chúa trong
cõi người

後設懈怠福都盡   必墜三惡無有疑
hậu thiết giải đãi phước đồ tận   tất trụ tam ác vô hữu nghi
nếu chúng ta lười biếng không làm thêm phước nghiệp   khi phước nghiệp của chúng ta có đã
hết thì chắc chắn sẽ phải rơi vào ba đường ác

或生修羅起貢高   恚嫉貪害增諸惱
hoặc sanh tu la khởi cống cao   nhuế tật tham hại tăng chư não
có thể đầu thai làm A-tu-la với tính kiêu ngạo,   ghen tỵ, tham lam, độc ác gây nhiều phiền não

諸天雖有善根行   以其慳嫉失利樂
chư Thiên tuy hữu thiện căn hạnh   dĩ kỳ xan tật thất lợi lạc
chư Thiên tuy có nhiều thiện căn   nhưng nếu tham lam, keo kiệt, ghen ghét thì thật không
tốt

是故當知嫉妬結   為深惡法宜棄捨
thị cố đương tri tật đố kết/kiết   vi thâm ác pháp nghi khí xả
vì vậy chúng ta phải biết ghen tỵ là điều tối kỵ   niềm ác này phải tránh cho xa

大王汝今已具知   生死過患多眾苦
Đại Vương nhữ kim dĩ cụ tri   sanh tử quá hoạn đa chúng khổ

Vua nay đã được nghe và biết hết tất cả những đau khổ của sinh tử và hoạn nạn

應當勤修出世善 如渴思飲救頭燃
ứng đương cần tu xuất thế thiện như khát tư ẩm cứu đầu nhiên
xin Vua nên chăm chỉ tu tập những thiện nghiệp phải khát vọng thiện nghiệp như người khát nước, phải khẩn cấp làm những thiện nghiệp như cứu lửa cháy trên đầu mình

若加精進斷諸有 於諸善中最無上
nhược gia tinh tấn đoạn chư hữu ư chư thiện trung tối vô thượng
phải giữ chánh tinh tấn để tuyệt những ác nghiệp đó là điều vô thượng thiện

當勤持戒習禪智 調伏其心求涅槃
đương cần trì giới tập Thiền trí điều phục kỳ tâm cầu Niết-Bàn
nên chăm chỉ giữ những giới luật, học tập thiền định và trí tuệ để chế ngự lòng người và cầu Niết-Bàn

涅槃微妙絕諸相 無生老死及衰惱
Niết-Bàn vi diệu tuyệt chư tướng vô sanh lão tử cập suy não
Niết-Bàn thật vi diệu không còn một tướng nào cả không sinh, không già, không chết, không đau khổ

亦無山河與日月 是故應當速證知
diệc vô sơn hà dĩ nhật nguyệt thị cố ứng đương tốc chứng tri
không núi non, không sông ngòi, không đêm ngày vì vậy chúng ta phải mau tu trì để tìm đến nó

若欲證於無師智 應當專修七覺法
nhược dục chứng ư vô sư trí ứng đương chuyên tu thất giác pháp
nếu muốn tìm cái trí tuệ vô sư này thì phải chuyên tâm tu trì bảy giác pháp

若有乘斯覺分船 生死大海易超渡
nhược hữu thừa tư giác phần thuyền sanh tử đại hải dịch siêu độ
nếu có người muốn chia xẻ, tìm hiểu những giác này trong biển sinh tử ta nên siêu độ họ

佛所不說十四法 但生信心莫疑惑
Phật sở bất thuyết thập tứ pháp đãn sanh tín tâm mạc nghi hoặc
mặc dù Đức Phật chưa giảng mười bốn pháp nhưng hãy thành tín đừng sinh nghi

唯當正心勤精進 決定修習諸善法
duy đương chánh tâm cần tinh tấn quyết định tu tập chư thiện pháp
cần nhất chánh tâm và chánh tinh tấn quyết tâm tu trì những thiện pháp

無明緣行識名色 六入觸受愛取有
vô minh duyên hạnh thức danh sắc lục nhập xúc thọ ái thủ hữu
vô minh, duyên hành, thức danh sắc lục nhập đưa đến xúc, thọ, ái, thủ và hữu

有則緣生生緣死 若盡生死因緣滅
hữu tức duyên sanh sanh duyên tử nhược tận sanh tử nhân duyên diệt
ấy chính duyên sinh, sinh duyên tử nếu không còn sinh tử thì nhân duyên cũng biến
mất

如是正觀十二緣 是人則見聖師子
như thị chánh quán thập nhị duyên thị nhân tức kiến thánh sư tử
chánh quán mười hai nhân duyên như vậy là người thấy được Thánh sư tử (Như Lai)

若欲次第見四諦 當勤修習八正道
nhược dục thứ đệ kiến Tứ đế đương cần tu tập Bát Chánh Đạo
nếu muốn được tuần tự biết đến Tứ diệu đế thì phải chăm chỉ tu tập Bát chánh đạo

雖居尊榮處五欲 亦得聖道斷諸結
tuy cư tôn vinh xứ ngũ dục diệc đắc Thánh đạo đoạn chư kết
tuy có chức vị tôn vinh và người còn năm dục cũng sẽ được chứng Thánh đạo để đoạn
tuyệt với những chuyện xấu

此果不可求餘人 必自心會乃得證
thử quả bất khả cầu dư nhân tất tự tâm hội nãi đắc chứng
quả này không thể cầu ở người khác phải tự chính mình tu trì, lãnh hội và giác ngộ

我說眾苦及涅槃 欲為潤益大王故
ngã thuyết chúng khổ cập Niết-Bàn dục vi nhuận ích Đại Vương cố
tôi (Long Thụ Bồ Tát) xin thưa cùng Vua những đau khổ và Niết-Bàn chỉ vì muốn Vua thấy
được những lợi ích của nó

不應生於怖畏心 但勤誦習行諸善
bất ưng sanh ư bố úy tâm đãn cần tụng tập hạnh/hành/hàng chư thiện
không nên sinh lòng lo sợ chỉ cần tu tập những điều thiện

心為諸法之根本 若先調伏事斯辦
tâm vi chư Pháp chi căn bản nhược tiên điều phục sự tư biện
lòng của con người là gốc rễ của chư pháp phải chế ngự chính lòng mình trước rồi mới có thể
tu tập

我說法要略分別 王不宜應生足心
ngã thuyết Pháp yếu lược phân biệt Vương bất nghi ưng sanh túc tâm
Tôi (Long Thụ Bồ Tát) xin sơ lược thuyết pháp cùng Vua xin Vua không nên sinh lòng tự
mãn

若有大智更敷演 亦當至心勤聽受
nhược hữu đại trí cánh phu diễn diệc đương chí tâm cần thính thọ

nếu có kẻ thông thái hơn đến thuyết pháp cho Vua nghe Xin Vua hãy chuyên tâm lắng nghe và thọ trì

王今名為大法器 若廣聞法必多益
Vương kim danh vi Đại Pháp khí nhược quảng văn Pháp tất đa ích
Vua nay đã thành một Đại Pháp Khí nên nghe nhiều Phật Pháp thì càng hữu ích

若見有修三業善 應深助生隨喜心
nhược kiến hữu tu tam nghiệp thiện ưng thâm trợ sanh tùy hỷ tâm
nếu thấy có người tu ba nghiệp thiện thì nên phát tâm tùy hỷ để giúp đỡ

自所行善及隨喜 如是功德悉迴向
tự sở hạnh thiện cập tùy hỷ như thị công đức tất hồi hướng
tự mình làm việc thiện hay tùy hỷ giúp người làm việc thiện, tất cả những công đức đó sẽ trở về với mình

王當仰學諸賢聖 如觀音等度眾生
Vương đương ngưỡng học chư hiền thánh như Quán-Âm đẳng độ chúng sanh
xin Vua hãy học những thánh hiền như Quan Âm Bồ-tát cứu độ các chúng sinh

未來必當成正覺 國無生老三毒害
vị lai tất đương thành chánh giác quốc vô sanh lão tam độc hại
trong tương lai sẽ thành chánh giác trong nước không có sinh, không có già và không có nạn ba độc

大王若修上諸善 則美名稱廣流布
Đại Vương nhược tu thượng chư thiện tức mỹ danh xưng quảng lưu bố
nếu Vua chăm chỉ tu tập những vô thượng thiện phương danh của Vua sẽ mãi lưu truyền

然後以此教化人 普令一切成正覺
nhiên hậu dĩ thử giáo hóa nhân phổ lệnh nhất thiết thành chánh giác
Vua có thể lấy những điều này để giáo hoá người dân để cho tất cả thành chánh giác

煩惱駛河(漂*寸)眾生 為深怖畏熾然苦
phiền não sử hà (phiêu *thốn) chúng sanh vi thâm bố úy sí nhiên khổ
chúng sinh trôi nổi trong bể khổ và phiền não đang lo sợ như thiêu đốt trong ngọn lửa

欲滅如是諸塵勞 應修真實解脫諦
muốn tiêu diệt những khổ đau của trần gian này thì phải thành tâm tu tập giải thoát để

離諸世間假名法 則得清淨不動處
ly chư thế gian giả danh Pháp tức đắc thanh tịnh bất động xứ
xa rời những pháp giả của thế gian này như thế mới đến được nơi thanh tịnh và bất động

若有婦人懷害心 如此之妻宜遠離

nhược hữu phụ nhân hoài hại tâm   như thử chi thể nghi viển ly
nếu có một người phụ nữ có lòng ác độc   người này không nên lấy làm vợ

設有貞和愛敬夫   謙卑勤業若婢使
thiết hữu trình hòa ái kính phu   khiêm ti cần nghiệp nhược tì sử
nếu có một người phụ nữ chính chuyên, kính trọng chồng   biết khiêm tốn, chăm chỉ như một
người tì nữ

恒為親友姊母想   此宜尊敬如宅神
hằng vi thân hữu tì mẫu tưởng   thử nghi tôn kính như trạch Thần
luôn lo cho bà con, chị em, và cha mẹ   người phụ nữ này phải được tôn vinh như thần của gia
thất

我所說法正如是   王當日夜勤修行
ngã sở thuyết pháp chánh như thị   Vương đương nhật dạ cần tu hành
Tôi (Long Thụ Bồ Tát) thuyết pháp chỉ có như thế mà thôi   xin Vua hãy ngày đêm chăm chỉ tu
hành

龍樹菩薩為禪陀迦王說法要偈
Long Thọ Bồ Tát vi/vì/vị Thiên đà Ca Vương thuyết Pháp yếu kệ
Bài Kệ tóm tắt bài thuyết pháp của Long Thụ Bồ Tát (Nagarjuna) cho vua Thiên Đà Ca.

B. S. Trần Văn Nghĩa thành kính dịch nghĩa
Sunday April 3 2011

=====

TUỆ QUANG 慧光 FOUNDATION <http://www.daitangvietnam.com>
Nguyễn Tánh Trần Tiễn Khanh & Nguyễn Hiền Trần Tiễn Huyền
Phiên Âm Fri Oct 3 06:31:01 2008

=====